

στο κούτελό του κ' όσο ανέβαιναν τόσο χαμήλωνε ως τα ριζά ή κατωύφα του. Ο γερογιάντας μελάνισσε, μελάνισσε και σε μιὰ στιγμή μού φάνηκε πως άφηνε ένα βαθύ βρουχιισμό. Μιά κρούση πνοή έφτασε τότε ως τον κάμφο. Οι φύλλοσές άχολούσαν κι άνατριχίασε πέρα ως πέρα ή χλόη. Σε λίγο μιὰ βουρεία μελανή σκέπη κοκκίωσε και ή βροντή έκανε τον τρομαγμένο άέρα να τρομουλιάζη. Σ' όλο τον κάμφο όμως είχε άκόμα ήλιο. Το κοπάδι μου έαφηνισμένο άρχισε να τρέχη όλόγυρα να σβουρίζη, να σβουρίζη βελάζοντας και τέλος να προγγέ όλο μαζί, δομώντας στον κάμφο πέρα προς τις άλλες βουνοπλαγιές, όπου τά μαντριά μας. Στη παραζάλη μου θυμήθηκα νά κντάξω και κατά τά λημέρια της Ρηνούδας κ' είδα και τά δικιά της πρόβατα κ' εκείνη μαζί να τρέχουν κάτω προς τη σπηλιά του γέρο-Νικόλα. Άκολουθήσα κι' έγω τό κνπάδι μου που έφρευε φρενιασμένο. Άερικά στροβιλίζονταν σε δαιμονίσιμους χορούς. Ξερά φύλλα, φρύγανα, σκόνη, χαλίκια όλα τά σάρωναν από χάμφο, πάφραναν γύρω μέ βία, τά σήκωναν ψηλά σε θολές αεροκόλונες, που σβούρζαν, και σβουρίζοντας μετατοπιζόνταν μαζί χοροπηδώντας. Η κρούση πνοής της μπόρας σάρωνε τώρα από τη μιάν άκρη του κάμφο ως την άλλη, ζωντανά κι' άνθρωπίνως. Τά πρόβατά μου έφρευαν, έφρευαν σά να τά χτύπησε τρέλλα. Τά γάμια μου τινάζονταν σάν τόπια άπάνου από τά ναυτίκια και τους όχτους. Ένας άγιος σάλαος μάς κυνηγούσε. και τά σουρατά, σάν άλλαλητό, σάν άλυτήματα. Η μπόρα όλο και πλάκωνε κι' όλο και πιό σιμά γινόμασε πίσω μας την άνάση της. Φεύγαμε, φεύγαμε. Σε μιὰ στιγμή κάτι σά σίφωναε μάς άρπαξε στο φρενιασμένο κλωθογυρισμά του, μάς κουβάρισε, μάς καμταίωσε άνίερα για ένα λεπτό και διάβηκε. Ο χαλασμός έφτανε. Ένα μελανοσκέτιδο άπλόωθη όλόγυρα μέ μιιάς, μέ μόλις ξεσπούσε έδειχνε τό θεοτικό κακό, έφτανε σάν τανιμάκι και τρώποντα στη γαμοκέλα μου έγω και στην άπαγγελή τη στρούκινα του κοπάδι μου. Σάν έκείνο τό θεοπόνι δε θυμούνταν ούτε οι γεροντότεροι

Ξομάχοι του τόπου. Τό ποτάμι φούσκωσε θολό και κόκκινο ως άπάνου, πήδησε τό μισό ήξω από την κοίτη του και πελάγωσε όλο τον κάμφο. Όταν άποτραβήχτηκαν τά νερά και στράγγισε ο κάμπος, οροβόλησα προς τά στανοτόπια μου. Η καρδιά μου φρενοκοπούσε. Ριζιμά λιθάρια, χαλίκια που τάχε ξεράσει στο λιβάδι τό ποτάμι, δέντρα σαλατισμένα κάτω, σαπισμένα κούτσουρα, ποιάς ξέρει από ποιά κουβαλιμένα ως εκεί, μολοσαν για τό χαλασμό. Τά μάτια μου άνησχα γύφραναν άντίκρυ τη Ρηνούδα. Μά ούτε κείνη, ούτε τά πρόβατά της φαινόταναν πουθενά. Σκαρφίλωσα σε μιὰ λείκα για ν' άγναντέψω καλλίτερα. Τίποτα. Είδα τό γέρο-Νικόλα. Ω; άπάνου στο κούτελο τον είχε χτυπήσει ή κατεβασία. Από τό χειλί της σπηλιάς γλυστούσε μιὰ δολοκόκινη λάσπη. Μέσα από τό σκοτεινό της στόμα μου φάνη πως άναδύνονταν ένας κρύος άνασασμός. Κατίβηκα. Κατά τό δειλινό πέρας ο μπάμπρο-Δήμης και μου διηγήθηκε τη σακαρχική ιστορία. Η πτωχή κοπέλλα είχε τρωπίσει μαζί μέ τό κοπάδι της στη σπηλιά. Όταν γρονθώσε τό κακό, ένα κύμα φαίνεται από τό μανιασμένο ποτάμι έδωσε μιὰ και χύρισε μέσα και τη συνετησε μαζί μέ τά λίγα προβατάκια της...

Πολλές μέρες κοιτόμουν άρρωστος βορεία και μ' έξερεβη ή θέση και χαροπάλευα. Σηκώθηκα. Ήταν ένα βραδάκι δροσερό και γλυκό, όταν βγήκα για πρώτη φορά από την καλύβα. Πέρα τό σουραύλι μου και κάθησα στη ρίζα του γέρο-πρ-νου σιμά, στη βουνούδα. Οι γούλλοι σάν κάθε βράδυ τραγουδάγαν μέ τόνωμα της. Μά τό τραγούδι τους τώρα μου φαινόταν σά μοιρολόδι. Έφρευε τό σουραύλι στά χείλη μου. Μιά άρνηκή φωτιά μουχε φροντούσε τά στήθια και τά δάχτυλα τρεμάμενα γύφραναν τις κελαιδίστες τρύπες. Φύσησα. Ένας λεπτός-λεπτός και βαθύς στεναγμός, και σάν παρδύπου. σάν κλάμα λωβομένο λακραδιού γάθησε στον ήχο του άέρα και λίγο-λίγο δυνάμωνε και έξασε σε κραυγή. Τά στήθια μου βοδύραναν, φούσκωναν ως άπάνου. Συνεπαρμένος από τον άνείπτοτο κάμφο, από τό ίδιο μου τό κλάμα, πολέμαγα να ίστορήσω στους άπιστους ήγους όλη τη σφωρά. Τ' άστέρια όπως σπαταρούσαν κ' άσημαστάλαζαν, μου φαινόταν πως κλαιγαν. Τό μοιρολόι του σουραυλιού μου χαμήλωνε, χαμήλωνε και έσφυροχούσε σ' έναν τρεμουλιστό στεναγμό, μά ανέβαινε, βοούτζε, βοούτζε σάν άέρα άνάμεσα σε λόγο, ή σάν ποτάμι. Τέλος άφου έξασα στην πιό σπαραχτική κραυγή, χαμήλωσε, και έσφυρήσε σ' έναν πηγμένο λυγμό. Μιά φοκιάση μου φάνη πως έδρασε τά καλάμια πιά κάτω και κάτι σά βαθύ άναφυλλητό πλανήθη από τη μιάν άκρη του καλαμιώνα ως την άλλη. Τινάζτηκα ορθός κι' άφου έξασα μέ σκληρότατο χέρι τό σουραύλι μου σε μιὰ πέτρα, τρώπωσα στην καλύβα...

Οι δικοί μου, που ίσχαν μάθει πια όλα από τά παραμυθιά μου τις ήμέρες που χαροπάλευα, με πήραν από τη στάγη. Με πήγαν στο χωριό και μέ ξανάβαλαν στο σχολείο, που είχα παρατήσει

για να γίνω βοσκόσ.

Μεγάλωσα. Πήγα στην πόλη σε μεγαλύτερα σχολεία. Γεύτηκα κι' έγω λιγάκι από τό μικρό ποτι της σοφίας. Βγήκα στον κόσμο τό μεγάλο. Τό πρώτο φαριάκι, που φαριάκωσε την καρδιά μου, τόσο τρυφερό άκόμα, άκούθησε άλλο κι' άλλο, κι' άλλο. Όλο φαριάκια. Πάλευα μέ τη ζωή στήθος μέ στήθος, Γονάτια, τασιστακια, βουλιάζα, σηκώθηκα ξανά και ξανά βουλιάζα. Τι βγήκε; Πικρός ζητιάνος τώρα ζητιάνειος κάτι από την πρώτη μου χαρά. Όταν βουλιάζα ξενόαστο ληθοβολισια στις χλωρασιές κ' έγυμναζα τ' άρνιά μου να κουτουλιάνε. Μιά στιγμή από τη θεία στιγμή όταν τούκωσα δύο βαθειά γαλανά ματάκια να μέ παραμονεύουν πίσω από τις ίπιές και τά βράνια. Σε μιάν άπόμωρη γωνίτσα γής πλατάνια κι' άγριοκλήματα μπερδεύονται σε βαθύσκιατα κόσκια. Ένα ποτάμι κρυσταλλέιο περνάει κάτω τους. Λιγά από τη δροσερή πνοή, που άνασαινει μέσα από κείνα τά βαθύσκιατα κόσκια, ως ήταν να περάση φευγαλέα από τό μέτωπό μου...

Γυρεύω κάτι από τη βουκολική γαλήνη και ήμερότητα για λίγες στιγμές να μέ γλυκάνη...

Νά με! Τσακισμένος ζητιάνος άπλόωνο τό χέρι. Ω! ως ήταν να καθήση στην παλάμη μου κάποια γαλιζία πεταλούδιτσα σάν έκείνες που κυνηγούσα μιὰ φορά στα λιβάδια, να μ' έλεση μέ λίγη άσημάσκηση από τά φτερά της και να πετάξη...

Εάνος Δογάνης

ΜΙΑ ΠΑΡΑΞΕΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΟΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΤΡΑΙΝΑ

Στον κανονισμό της Έταιρίας των Γαλλικών Σιδηροδρόμων τό Βορρά υπάρχει ένα άρθρο που λέει τά εξής :

Κάθε ηθοποιός όταν βρισκεται σε τουρνέ, έχει τό δικαίωμα, παρουσιάζοντας τό συμφωνητικό του, νάνέρη σε διαμέρισμα θέσεως άνώτερας από έκείνην για την οποία έχει πάρει εισιτήριο.

Η ιστορία του άρθρου αύτου εινε περιεργωτάτη.

Τόν Ιανουάριο του 1885 ένας γαλλικός θιάσος έπήγανε από την Άμιένη στη Λίλλη. Ο θιάσάρχης ήταν πτωχός και είχε αγοράσει εισιτήρια γ' θέσεως για τους ηθοποιούς. Την εποχή έκείνη τά βαγόνια γ' θέσεως ούτε έξεσταίνοντο, ούτε στα πλάγια ήσαν κλειστά εντέλως, και οι έπιβάτες τουρτουρίζαν απ' τό κρού!

Μιά από τάς ηθοποιούς που ήταν άρρωστη, έβηκε άνωπόρορα, και οι συναδέλφοι της έσκέφθησαν να κάμουν έρώνη για να την μεταφέρουν στη β' θέση. Η άρρωστη όμως δεν έννοούσε ν' άπομακρυνθή από τους συναδέλφους της. Τόσο πολύ όμως έπειθανώθη ή θέσις της, ώστε άπέθανε επάνω στο ταξείδι. Όλοι οι Γάλλοι ηθοποιοί συγχινήθησαν έξαιρετικά όταν έμαθαν τό δυστύχημα αύτό, ιδιαίτέρας δε ή καλλιτέχνης Ραχήλ. Έκείνες τις ήμέρες ή Ραχήλ προσεκήληθη σε μιὰ έσπεριδα του διευθυντού των Σιδηροδρόμων του Βορρά και παντοδυνάμου τραπέζιου Βαρόνου Ρότσιλντ. Νευριασμένη όμως μέ τό θάνατο της πτωχής ηθοποιού, άνήγηθε να λάβη μέρος στην έσπεριδα. Τη βραδυά της εορτής ως τόσο μετενόησε και πήγε στο μέγαρο του Ρότσιλντ, όπου την υποδέχτηκαν με μεγαλοπρέπεια.

Όταν έτελειωσε ή έσπερις, μέ θρίαμβο φυσικά της Ραχήλ, την έπλησίασε ο οικοδεσπότης, της έδωκεν ένα φακέλλο σφραγισμένο και της ειπε :

— Έλπίζω δεσποινίς, πως θά μείνετε και σεις έξαρτιστημένη από μάς, όσο έμειναμε κι' έμεις από σάς.

— Όχι! άπήντησε άπότομα ή Ραχήλ. Ό,τιδήποτε κι' άν βρισκεται μέσα σαυτόν τον φακέλλο, δεν θά μ' έξαρτισήση. Ήμιον άρρωστη και όμως έσηκώθηκα από τό κρεβάτι για να έρθω έδώ. Χρειάζεται λοιπόν κάποια ιδιαίτερη άμειβή γα την προθυμίαν μου.

— Μά τί έχετε επί τέλους; Σάς βλέπω πολύ διαφορετική άπόψε, ειπεν ο οικοδεσπότης.

Τότε ή Ραχήλ διηγήθηκε τη θλιβερή ιστορία της άτυχής συναδέλφου της.

Ο διευθυντής των Σιδηροδρόμων συγχινήθηκε ύπερβολικά και ειπε στη Ραχήλ :

— Μείνετε ήσυχη, δεσποινίς. Η ύπόθεσις αύτη θά κανουστή μιὰ για πάντα.

— Τότε, αύτό άρκει για άμειβή μου κύριε... ψιθύρισε συγχινήμενη και ή Ραχήλ.

Ο Ρότσιλντ έκράτησε πράγματα τον λόγο του. Και από τότε όταν ταξιδεύουν μέ τον σιδηροδρομό οι ηθοποιοί στη Γαλλία, παίρνουν εισιτήριο γ' θέσεως και πηγαίνουν δεύτερη, ή παίρνουν εισιτήριο β' θέσεως και πηγαίνουν πρώτη!...

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

«Φρόνιζε να γυρίσης» τό γρηγορώτερο— έγραφε κάποια γυναίκα στον άντρα της που έλειπε σε ταξείδι — γιατί θά πάγω να σ' αγαπώ. Άν μπορούσα ν' αγαπώ τους άπόντας θά άγαπούσα και τον Θεό! »

Ριζαράδ

